

محیط ہائے یادگیری دانشگاہی طبیعت گرا

عبدالمجید
قاسمی

بہ سفارش دیپو خانہ فارسی زبان علم

سرشناسه: پورمحمودی، لیلا، ۱۳۷۱-
عنوان و نام پدیدآور: محیط‌های یادگیری دانشگاهی
طبیعت‌گرا/ مولفان لیلا پورمحمودی، ندا ضیابخش، رضا
نقدبیشی؛ به سفارش دبیرخانه فارسی زبان علم.
مشخصات نشر: قزوین: جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات،
واحد قزوین، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری: ۱۵۷ص: مصور (رنگی)، جدول، نمودار
(رنگی).

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۴۷-۲۱-۲
معیّت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۴۹]-۱۵۷.
موضوع: دانشگاه‌ها و مدارس عالی -- ساختمان‌ها -- طرح و
ساختن

College buildings -- Design and construction --
موضوع: دانشگاه‌ها و مدارس عالی -- معماری منظر
Universities and colleges -- Landscape architecture --
موضوع: معماری منظر -- ترکیب، تناسب و غیره
Architectural design -- Construction --
etc.

شناسه افزوده: ضیابخش، ندا، ۱۳۷۱-
شناسه افزوده: نقدبیشی، رضا، ۱۳۷۱-
شناسه افزوده: جهاد دانشگاهی سازمان انتشارات. واحد
قزوین. دبیرخانه فارسی زبان علم
شناسه افزوده: جهاد دانشگاهی سازمان انتشارات. واحد
قزوین

رده بندی کنگره: ۸۸۶۶۰۰
رده بندی دیویی: ۷۲۷/۳
شماره کتابشناسی ملی: ۵۷۱۱۵۶۸

انتشارات جهاد دانشگاهی
قزوین

محیط‌های یادگیری دانشگاهی طبیعت‌گرا

مؤلفان:

لیلا پورمحمودی
ندا ضیابخش
رضا نقدبیشی

گرافیک و صفحه‌آرایی:

مرضیه حمیدی زاده
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۴۷-۲۱-۲
چاپ: نوبت اول - بهار ۱۳۹۸
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
بهاء: ۸۵۰۰۰۰ ریال

به سفارش دبیرخانه فارسی زبان علم

ناشر: انتشارات جهاد دانشگاهی قزوین
کلیه حقوق محفوظ است ©

پیشگفتار

کتاب حاضر که با تأکید بر سه رکن مهم در حوزه طراحی محیطی ساختار یافته است، تلاش دارد تا از طریق مدلسازی مفهومی، ترکیب مقولات محیطهای یادگیری دانشگاهی، طبیعت‌گرایی و خلاقیت در آموزش معماری پرداخته تا از این رهیافت به استخراج شاخصه‌های مؤثر و کلیدی مبتنی بر پژوهش‌های یافته‌های علمی بپردازد.

برهم‌کنش و تقابل نظام‌مند میان هر یک از سه مقوله صرح شده در این کتاب، فرصت بروز و ظهور مؤلفه‌های اثربخش در هر حوزه را ممکن ساخته است. تأکید بر طبیعت‌گرایی به عنوان دریچه‌ای نو از تجاربی که محیطهای یادگیری به ویژه فضاهای آموزشی معماری که نیازمند اقتضائات ویژه است را تحت تأثیر قرار می‌دهد، به عنوان محور اصلی بحث این کتاب مطرح شده است.

ساختار کتاب مبتنی بر بررسی سوابق پژوهشی و علمی در هر سه حوزه یاد شده است که سه فصل اول را شامل می‌گردد و انتهای این مباحث به مدلسازی مفهومی منجر می‌گردد که در بر گیرنده ی تمامی مؤلفه‌های مؤثری است که فصل چهارم کتاب را تشکیل می‌دهد. در فصل پنجم با بررسی مصادیق و تجارب موجود در حوزه علمی معماری، به آزمون کمی و کیفی آنها پرداخته می‌شود تا از طریق آن میزان اثرگذاری شاخص‌ها همراه با راهکارهای طراحی ارائه گردد.

امید است مجموعه مباحث طرح شده در این کتاب، اثربخشی و کارایی لازم را برای معماران، شهرسازان و متخصصین سایر حوزه‌ها از قبیل علوم تربیتی و طراحان محیطی داشته باشد.

نویسندگان این کتاب از تمامی متخصصین و صاحب‌نظران دعوت می‌نمایند تا ایشان را از نظرات اصلاحی و کاربردی خود بهره‌مند سازند.

لیلا پورمحمودی

کارشناس ارشد مهندسی معماری - دانشگاه آزاد اسلامی - واحد رودهن - دانشکده هنر و معماری

ندا ضیابخش

استادیار و عضو هیئت علمی - دانشگاه آزاد اسلامی - واحد رودهن - دانشکده هنر و معماری

رضا نقدبیشی

استادیار و عضو هیئت علمی - دانشگاه آزاد اسلامی - واحد رودهن - دانشکده هنر و معماری

۱	فصل ۱: فضا، آه، زشی، دانشگاهی
۳	۱-۱) مفهوم آموزش
۴	۱-۱-۱) تاریخچه مرکز آموزش عالی کهن و دانشگاه‌ها
۷	۱-۱-۲) دانشگاه در ایران
۸	۲-۱) تعاریف و مفاهیم پایه
۸	۱-۲-۱) آموزش عالی
۹	۲-۲-۱) دانشگاه
۱۰	۳-۲-۱) دانشکده
۱۰	۳-۱) فضای آموزشی از دیدگاه روانشناسی محیط
۱۶	۱-۳-۱) نیاز کاربران محیط‌های یادگیری
۱۹	فصل ۲: خلاقیت و آموزش در معماری
۲۱	۱-۲) خلاقیت: نوآوری
۲۴	۱-۱-۲) فرایند خلاقیت
۲۶	۲-۱-۲) تکنیک‌های خلاقیت
۲۷	۳-۱-۲) خلاقیت در معماری
۳۴	۲-۲) معماری
۳۸	۱-۲-۲) آموزش معماری
۴۷	فصل ۳: طبیعت‌گرایی در فضاهای دانشگاهی
۴۹	۱-۳) طبیعت

۵۱	۳-۱-۱) طبیعت در معنای جهان قابل ادراک
۵۲	۳-۱-۲) طبیعت در معنای ذات
۵۳	۳-۱-۳) طبیعت به معنای سرمنشأ
۵۳	۳-۲) طبیعت و روان
۶۲	۳-۳) طبیعت‌گرایی: (ناتورالیسم)
۶۳	۳-۴) معماری طبیعت‌گرا
۶۵	۳-۴-۱) ویژگی‌های معماری ارگانیک
۶۸	۳-۴-۲) وجود طبیعت در فضای آموزشی
۷۲	۳-۴-۳) چگونگی تأثیر طبیعت بر خلاقیت معماران
۷۲	۳-۴-۴) راه‌حل‌های استفاده از طبیعت در فضای آموزشی
۷۷	فصل ۴: مدل مفهومی طراحی فضاهای آموزشی دانشگاهی
۷۹	۴-۱) مقدمه
۷۹	۴-۲) مدل طراحی دانشکده هنر و معماری طبیعت‌گرا
۹۵	فصل ۵: مصادیق، تجربیات و چالش‌ها
۹۷	مقدمه
۹۷	۵-۱) دانشکده هنر و معماری آریوا
۱۰۶	۵-۱-۱) تحلیل دانشکده هنر دانشگاه آریوا
۱۰۷	۵-۲) مدرسه معماری یو وی ای
۱۱۴	۵-۲-۱) تحلیل مدرسه معماری ۷۸
۱۱۶	۵-۳) دانشکده هنر نانیانگ
۱۲۴	۵-۳-۱) تحلیل دانشکده هنر نانیانگ
۱۲۶	۵-۴) دانشگاه جورجیا
۱۳۳	۵-۴-۱) تحلیل دانشگاه جورجیا
۱۳۴	۵-۵) محوطه جدید دانشگاه ناتینگهام انگلستان
۱۴۱	۵-۵-۱) تحلیل دانشگاه ناتینگهام انگلستان
۱۴۲	۵-۶) امتیازدهی شاخصه‌ها
۱۴۳	۵-۷) ویژگی‌های مشترک نمونه موردی‌ها
۱۴۴	۵-۸) راهکارهای طراحی دانشکده هنر و معماری طبیعت‌گرا
۱۴۷	کلام آخر
۱۴۹	کتابشناسی

مقدمه

فضاهای دانشگاهی به عنوان یکی از ساختارهای اساسی که به صورت مستقیم و غیرمستقیم در فرآیندهای یادگیری و یاددهی مؤثر است، به اندازه کافی در ایران مورد توجه قرار نگرفته است. عمده فضاهای دانشگاهی شکل گرفته با اقتباس از فضاهای دانشگاهی دوره مدرن در معرفی شکل گرفته اند و با نظام های آموزشی آن زمان کم و بیش انطباق داشته اند. با این حال، ورود و یکپارچه شدن نو و تغییرات و پیشرفت های گسترده شکل گرفته در زمان حاضر، بازنگری در فضاهای دانشگاهی ناگزیر است. رویکرد و نگرش های متنوع در طراحی فضاهای دانشگاهی موجود است، این کتاب تلاش دارد تا با نگاه به شاخص های طبیعت گرایی و با هدف ارائه خلایق به ارائه راه کارهای طراحی در این حوزه بپردازد. بر این اساس در فصل های آتی به اجراء فضاهای دانشگاهی، انگوها و نمونه های گسترش فضاهای دانشگاهی، مباحث مرتبط با طبیعت رای و خلایق پرداخته خواهد شد.

نمودار ۱-۱ شرحی بر ساختار کتاب است:

